

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

49

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції
Забезпечення якості вищої освіти

ОДЕСА, 2018

Матеріали друкуються відповідно до рішення 49-ї науково-методичної конференції ОНАХТ «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 11–13 квітня 2018 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Букарос А.Ю., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Агеєва І.М., канд. екон. наук, доцент,
Дишкантюк О.В., канд. техн. наук, доцент,
Жихарева Н.В., канд. техн. наук, доцент,
Котлик С.В., канд. техн. наук, доцент,
Купріна Н.М., канд. екон. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Світий І.М., канд. техн. наук, доцент,
Соц С.М., канд. техн. наук, доцент,
Шарахматова Т.Є., канд. техн. наук, доцент,
Шпирко Т.В., канд. техн. наук, доцент,
Риженко Л.Д., методист

ДІЛОВА ГРА ЯК АКТИВНИЙ МЕТОД НАБУТТЯ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТАМИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	
С.А. Бондаренко	40
СУЧАСНА ЛЕКЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
В.Д. Мужайло, І.Г. Кривоногова, В.О. Чабаров	42
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВИПУСКНИКА КАФЕДРИ ХОЛО- ДИЛЬНИХ УСТАНОВОК І КОНДИЦІОНУВАННЯ ПОВІТРЯ	
М.Г. Хмельнюк, В.О. Когут	45
МОТИВАЦІЯ ЯК БАЗОВИЙ ЕЛЕМЕНТ УСПІШНОГО НАВЧАННЯ	
Ю.Д. Чумаченко	46
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Д.О. Жигунов, Н.В. Хоренжий, О.С. Волошенко	48
ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОЇ ТВО- РЧОСТІ»	
І.С. Чернега, А.В. Макаринська, О.Є. Воєцька, Т.В. Бордун	49
ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ – ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК НАБУТТЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ	
Т.М. Турпурова	53
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПІДП- РИЄМЦІВ ЗА РАХУНОК ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ	
В.І. Колесник	54
ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРАКТИЧ- НОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 181 З КУРСУ «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»	
Л.О. Валецька, Л.К. Овсянникова	55
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НДРС НА КАФЕДРІ «ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРІГАННЯ ЗЕРНА»	
Т.В. Страхова, А.В.Борта	57
ДИСЦИПЛІНА «ІНЖЕНЕРНА ГРАФІКА» - ОСНОВА ТЕХНІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ	
Л.О. Іванова, С.О. Смірнова	59
РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ	
Л.О. Іванова	60
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА І ТУРИЗМУ»	
Л.А.Тітомир	62
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН З ЕЛЕМЕНТІВ ПІ- ДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНОГО ФАХІВЦЯ	
Ю.А. Халілова-Чуваєва	63

ДІЛОВА ГРА ЯК АКТИВНИЙ МЕТОД НАБУТТЯ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТАМИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

С.А. Бондаренко

Ділова гра являється важливим інструментом в системі засвоєння нових знань та набуття компетенцій студентами економічних спеціальностей, оскільки у процесі ділової гри створюються ситуації, максимально наближені до реальних подій, що виникають у професійній діяльності майбутніх випускників. Особливо це актуально з точки зору формування проблемних ситуацій, коли необхідно бути учасником подій, робити вибір. Як показує досвід, за умови моделювання ситуацій, емоційної реакції, виникають досить стійкі рефлексивні реакції, що особливо важливо для майбутнього управлінця, оскільки це стане у нагоді в ході прийняття управлінських рішень вже в реальному професійному житті. Крім того, гра стає тренінгом для набуття компетенцій командної роботи, розвиває розумові і організаторські якості учасників.

Варто відзначити, що в діловій грі відбувається генерування великої кількості ідей, можливостей їх реалізації з урахуванням фактора невизначеності, а також прогнозування подальшого розвитку обраного варіанту. Тобто, в процесі гри у студентів відбувається вироблення практичних навичок і умінь, необхідних для майбутньої діяльності.

На Заході часто використовується термін імітаційна гра або ігрова імітація, що указує на специфіку організації такого навчального процесу, в основу якого покладається моделювання (імітація) досліджуваної системи. При цьому учасники такого заходу приймають на себе відповідні ролі, імітуючи поведінку, в залежності від умов гри.

Компетентнісний підхід до навчального процесу з використанням такого інструменту, як ділова гра, сприятиме не тільки поглибленому вивченню предмету даного моделювання, але й підвищенню якості набутих нових знань та навичок, запровадженню елементів менеджменту в практичну діяльність.

Компетентність виражає значення традиційної тріади «знання-уміння-навички», інтегруючи їх в єдиний комплекс. Інтегративність знань, умінь, особистісних якостей, у т.ч. ставлення до роботи, досвіду, об'єктивно необхідних для ефективної діяльності в заданій предметній області, продукують відповідні компетенції [1].

Компетенція – це поняття, яке стосується роботи, і характеризує сферу професійної діяльності людини. Набір необхідних компетенцій формує професійну компетентність, якою володіє фахівець відповідного рівня підготовки. Професійна компетентність складається з певних компетентностей і є результатом опанування відповідними компетенціями.

Взагалі, компетентність – це поняття, яке стосується людини, розкриває аспекти її поведінки і забезпечує професійно якісне виконання роботи. Прийнято вважати, що компетентність людини має вектор розвитку, що пос-

тійно розширюється, оскільки людина є суб'єктом спілкування, пізнання, праці й проявляє себе у системі ставлення до себе, до інших людей, до суспільства, до праці.

Крім того, компетентність фахівця має певну ієрархію компетентностей: ключові (надфахові, або базові), що опираються на процеси діяльності і виявляються в контексті структури діяльності людини; загально-фахові, що належать до певної категорії – сукупності фахівців, професійна діяльність яких здійснюється на основі певного напрямку, наприклад, соціально-гуманітарний, економічний, психологічний, педагогічний тощо; спеціально-фахові – це часткові компетентності, яких набувають при підготовці за певними спеціальностями, а саме: менеджмент організацій; управління персоналом; загальна психологія, викладач психології; управління навчальним закладом, педагогіка вищої школи тощо [2].

Таким чином, для впровадження компетентнісного підходу у навчальний процес вищого навчального закладу та пошуку педагогічних інструментів щодо реалізації необхідно усвідомити сутність компетентнісного підходу щодо предмету вивчення.

В ході розробки ділової гри важливо враховувати вимоги Галузевого стандарту вищої освіти, компетентнісну модель випускника. Такий методичний підхід, як ділова гра, стає базисною умовою для того, щоб, враховуючи інтегральну природу компетенцій, розробити змішані види навчальних занять і завдання для самостійної й індивідуальної роботи на конструктивно-творчому рівні засвоєння навчального матеріалу.

Для прикладу пропонується ділова гра «Торговельна гра» (http://www.economicsnetwork.ac.uk/showcase/sloman_game). Дана гра не потребує спеціального обладнання, достатньо мультимедійного проектору для демонстрації нових умов, які моделюються для формування невизначеності, проблемності, що залучає учасників до процесу прийняття рішень, пошуку варіантів вибору стратегії, її коригування.

Студенти діляться на команди, кожній команді видається папка з набором обладнання для виробництва виробів (ножиці, олівці, лінійки, циркулі, папір і т.п.). За умовою гри, кожна команда представляє якусь країну, з відповідним рівнем розвитку, тому отримує різний набір, що вже з самого початку створює проблемні ситуації, які необхідно оперативно вирішувати. Таким чином, моделюється міжнародна торгівля між країнами різного рівня розвитку. Ставиться конкретна задача – заробити якомога більше грошей. По ходу гри, імітуються різні зміни ринкових ситуацій, поява нових технологій, нових сировинних ресурсів, проводяться аукціони і т.п. По завершенні виділеного на гру часу, підводяться підсумки, йде обговорення набутого досвіду, помилок.

Як показав досвід, особливої цінності набуває дискусія по завершенні гри, вибір оптимального рішення, що імітує управлінський процес прийняття відповідного рішення. Крім того, інколи така дискусія надає підказки для удосконалення організації гри, адже це творчий колективний процес.

Найбільш вдалим є приклад організації ділової гри колективом викладачів, оскільки можна вести спостереження за ходом гри, виявляти помилки.

Викладач-інструктор при цьому повинен відчувати специфіку даної форми навчання, адже ділова гра представляє собою приклад живого моделювання управлінських процесів, а отже стандартними інструкціями і правилами всього передбачити не можна. Кожен раз одна і та ж гра проходить по-різному, і завдання викладача – направляти ігровий процес в потрібному напрямку, при цьому викладач не повинен активно втручатися в гру. Важливо надати студентам самостійність вибору і прийняття рішень. Лише в тих випадках, коли гра заходить в глухий кут, можна дати раду, усунути неясність, але ні в якому разі не допомагати студентам приймати рішення. Усі рішення – від початку і до кінця – мають бути плодом діяльності самих студентів.

Дуже важливо розуміти, що ділова гра – це не напружене змагання конкурентів, адже надмірна серйозність сковує і стомлює студентів, в такій обстановці вони бояться помилитися, менше ризикують, пригнічують в собі прагнення до оригінальних дій. Гра повинна проходити в атмосфері творчості, емоційного підйому, що сприяє підвищенню рівня засвоєння матеріалу [3].

Оскільки процес гри носить характер взаємовідносин на фоні емоційного підйому, це стає подією, яка запам'ятається студентом надовго, усі відчуття набудуть характеру проекції на інші події. Тому дуже важливо ретельна підготовка сценарію гри, постійне її удосконалення.

Література

1. Хоружа Л. Л Компетентнісний підхід в освіті: ретроспективний погляд на розвиток ідеї / Л.Л. Хоружа // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: Збірник наукових праць. – К. : КМПУ імені Б. Д.Грінченка, 2007. – С. 178–183.
2. Теоретичні і методичні засади моделювання фахової компетентності керівників закладів освіти: монографія / [Єльнікова Г.В., Зайченко О.І., Маслов В.І. та ін.]; за ред. Г.В.Єльнікової. –Київ-Чернівці: Книги – XXI, 2010. –460 с.
3. Зельдович Б.З. Деловые игры в управлении полиграфическими и издательскими процессами : учеб. пособие / Б.З. Зельдович; Моск. гос. ун-т печати им. Ивана Федорова. – М. : МГУП им. Ивана Федорова, 2011. – 232 с.

СУЧАСНА ЛЕКЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.

В.Д. Мужайло, І.Г. Кривоногова, В.О. Чабаров

Становлення нової системи економічної освіти в умовах кардинальних соціально-економічних перетворень в Україні передбачає використання методів, засобів і прийомів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, орієнтованої, перш за все, на особистість, пріоритет соціально-мотиваційних факторів, підвищення якості навчального процесу.